

Udskiftningen af Hygums jord 1794.

Anno 1794 den 13 Mart var berammet et Landvæsens Commisions Aasteds Møde i Hygom, Nebel Sogn, Schads Herred under Riberhuus Amt, for at legge Planen til denne Byes Udskiftning. Dertil indfandt sig paa Høy og Velbaarne Hrr Stiftsamtmænd, Conferends Raad Hellfrieds Vegne Raadmand Lund af Riibe som Fuldmægtig, og Landvæsens Commissarierne Capitain Mylford til Søvig og Kammerraad Warthoe af RostMøllegaard. Indkaldelsen til dette AastedsMøde blev i Forretningen fremlagt med Forkyndelsens Paateigning, lydende No 1.

Ved Forretningen var til Stede Søren Christensen Spangsberg af Ugelvig som Ejer af ½Gaardene No 4 6 7 og 8 og Tomas Ganer af Sønderriest som Ejer af Brøndum Kirke, som har nogle Eng her i Byens Mark, samt Selvejerne No 2 Morten Rask HK 6 Td 1 Skp 1 Alb, No 1 Hans Christensen HK 3 Tdr 1 Skp 2½ Alb, No 3 Niels Poulsen HK 3 Td 1 Skp 2½ Alb, No 5 Hans Rasch HK 3 Tdr 2½ Alb og no 9 Christen Pedersen Søndergaard HK 3 Tdr 5 Skp 1 Fdk. Gaardfæsterne af No 4 Hans Jensen HK 3 Td 2½ Alb, No 6 Christen Christensen 2 Td 6 Skp 2 Alb, No 7 Niels Christensen HK 2 Td 6 Skp 2 Alb, No 8 Christen Sørensen 3 Tdr 1 Skp 1 Fdk 1 Alb. Af Udejerne var mødt Fæsteren af Nebel Kirke Enge Anders Sørensen af Brøndum Damm paa Ejerens Vegne, Hans Hansen af Gjessing, paa eegen og øvrige Lodsejeres Vegne for et Styk Eng paa Hygum Mark.

Efter Byens Beliggenhed ansaae Commisionen at vilde blive til stor Lettelse for det Heele, een eller to Gaardes Udfløtning, og søgte dertil at opmuntre Beboerne. Vel fandtes ogsaa een af dem villig til, navnlig No 3 Niels Poulsen og gjorde de øvrige Bymænd derom et Forslag, men da disse ey kunne finde sig i, at tilstaae Hannem det Tillaeg, han i saa Fald forlangede, skjønt samme efter Commisionens Skiønnende ey var ubillig, kom ingen Udfløtning til Stand.

Den paa Landinspecteuer Bies Vegne nærværende Kongl. Landmaaler Astrup fremlagde mundtlig Hans Forslag, som af Commisionen blev paa det nøyeste giennemgaaet, og derpaa fastsadt og vedtaget saaledes:

1. Agermarken angaaende

No 2 Morten Rask beholder sin eegen Toft og tager Hans Agerland paa Kirketægt og af Midttægt efter Agerens Direction i Sønder og Nord til Vesten, saa langt Hans Maal kan indtage Han tager ogsaa HeedeStykkerne. No 1 Hans Christensen beholder sin egen Toft og tager Hans Agerland næst Vesten for No 2. Ligeledes efter Agerens Direction i Sønder og Nord, af Midt Tægt og VesterTægt saa langt til Vester som Han efter Maal og Taxation kan strække. Næst Vesten for paa bemeldte VesterTægt tager bemeldte No 1 det Agerland Han for den tilkiøbte Part af No 5 Hans Gaard nemlig HK 10 Skp 1 ¼ Alb kan tilkomme. Dernæst bliver det Agerland af forbemeldte No 5 som No 8 har tilkiøbt sig, ligeledes 10 Skp 1 ¼ Alb og Han ikke til sin Gaards Lod kan faae af Kappel Ageren, udlagt paa bemeldte Vester Tægt, vesten for No 1 Hans Lodder. Og endelig bliver Vesterst paa bemeldte VesterTægt udlagt Agerlandet til de 4 Skp HK som af meerbemeldte No 5 Hans Gaard er kiøbt, og hvorpaa i Følge RenteKammerets Tilladelse til Gaardens Separation skal sættes en Afbygger. Skulde der i disse anførte 3'de Tægter blive noget mere Agerland end de dertil Beskrevne kan indtage, da beholder de samme forholdsmæssig imellem hinanden imod at de derfor detoutere i Fælleden efter Taxation og Forhold. No 4 Hans Jensen beholder de Nordre Ender af sin egen Toft efter Mærke

paa Kortet, og faaer No 5 Hans forrige Toft, Gaards og HaugePlads. Det øvrige Ham tilkommende Agerland faaer Han fra Nordre Side over Vester Toft, Bierre Agere samt Biere Busk Blokkene, saa langt til Sønder som Han efter Maal og Taxation kan strække, hvorved erindres at den Søndre Skiellinie begynder ved Skiellet imellem No 1 Hans Toft, og gaaer i samme Linie ud til Gaden over Enden af No 1 Hans Toft.

No 3 Niels Poulsen beholder Hans egen Toft, Vejen undtagen og faaer den østre og Søndre Ende af No 1 Hans Toft, som bliver Sønden Vejen. Det øvrige af Hans Agerland tager Han sønden for No 4 over Vester Toft, Bierre Agere, Bierre Busk Blokken, item Lav Toft, Rævgrav Agere, Flodsted Agere og dito Blokker saa langt til Sønder, som Han efter Maal og Taxation kan tilkomme.

No 9 Christen Søndergaard beholder sin egne Tofter faaer Søndre Blokker og 70 Alens Længde i østre Side af Nørre Blokker, og lige over samme til Korsvejen i Vestre Side af bemeldte Blokke, derfra gaaer Linien til Vester over Vase Tægten, Flodstedagere og Reevgrav Agere. Sønden for denne Linie faaer bemeldte No 9 det øvrige Agerland han efter Maal og Taxation kan tilkomme. Det Agerland, som falder imellem sidst bemeldte No 9 og forhen bemeldte No 3 deres Lodder, tilfalder Gaardfæsterne No 6 og 7 og blev de eenige om at deele det paa følgende Maade: No 6 Christen Christensen tager Nørre Blokker og saa meget Vesten Vejen af Vasetaegt som kan udgjøre det halve af det ham tilkommende Agerland. Den øvrige halve Deel tager Han Vesterst af Agerlandet imellem forhen beskrevne Linier. No 7 Niels Christensen beholder sin egen Toft faaer det øvrige af Ham tilkommende Agerland paa eet Sted imellem forhen bemeldte No 6 Hans 2de Lodder. Vejen til disse Lodder udlegges med 12 Alens Breede fra Gaarden No 6 og 7 Over indlukked Eng og ved No 9 Toftdige til den støder paa Linien ved No 9 og følger forbemeldte Linie til Vester saa langt som Behøves.

No 8 Gaardfaesteren Christen Sørensen Østergaard beholder sin egen Toft og faaer det øvrige Ham tilkommende Agerland paa Kappel Agere fra Sønder Side og i Nord, saa langt Ham kan tilkomme. Det øvrige af Kappel Agere faaer bemeldte No 8 til den Part, Han af No 5 Hans Gaard haver tilki0bt sig nemlig HK 10 Skp 1 1/4 Alb. Til samme Part faaer Han ogsaa den Søndre Ende af No 4 Hans Toft, efter Market paa Kortet, og Hvad Ham endnu af Agerland til bemeldte 10 Skp 1 1/4 Alb HK maatte mangle tager Han, som forhen meldt paa Vester Tægten Vesten for No 1 Hans Lodder.

2. Engene angaaende

Først Udejerne a) Brøndum Kirke tager den Deel som den tilforn havde af Tovborg nemlig 1/7 Deel af det Heele, Sønderst i bemte Tovborg næst ind til Hessel Enge, saa tager den og for den øvrige Deel, den tilforn havde i Kyllskaft og Midt Toft af Hessel Enge fra Vestre Side eller Tovborg og i øster saa langt de efter Maal og Taxation kan strække. b) Giesing Maend faaer den Andeel, de tilforn havde i Tovborg Eng 1/7 Deel igien i bemeldte Tovborg Eng næst Norden for Brøndum Kirkes Andeel samme Steds. c) Nebel Kirke faaer Vederlag for de Enge den tilforn havde i Midt Toft og øster Toft saa meget den kan tilkomme fra Hessel Enge og i østen, pa eet Sted.

Imellem Byens Beboere deeles engene paa følgende Maade: No 1 tager den Nordre Ende af Mæling Eng efter en Linie som gaaer fra den Nordøst Hjørne af Vester Toft til den

Nordvest Hjørne af samme eller Blokkerne derved, og viidere faaer Han sin Andeel af Skræp Eng, saa meget som Han kan tilkomme, samlet paa eet Sted. Baade for sit eget og det tilkiøbte 10 Skp 1 1/4 Alb HK. No 4 tager den Sønder Ende af Mæling Eng efter foran bestemte Linie, saa tager Han og det Eng som falder imellem Hans Agerland item Vesten for Hans Agerland af Bierre Enge saa meget Han efter Maal og Taxation kan tilkomme.

No 3 faaer af Indlukkede Eng den vestere Ende efter det sydvest Hjørne af Hans Kallgaard Dige og til Sønder med det gamle Skiel, imellem No 9 og Fælleds Eng, saa tager Han og af Byesie som falder i Hans Agerlod og Vester i Bierre Enge, Vesten for Hans Agerlod.

No 7 faaer af Indlukkede Eng den Deel som falder vesten den nyanlagte Vej og i vester til den forhen bestemte Linie for No 3. Den øvrige Ham tilkommende Eng hvad som ikke i Byesiig maatte falde for Hans Agerlod tager Han i Brøndum Grovs Eng Norden for No 6.

No 6 beholder sin egen Engtoft og faaer den Stykke af Indlukkede Eng som falder imellem Toften og den nye anlagte Vej, saa faaer Han og den Deel Byesiig som maatte falde for Hans Agerlod. Det øvrige Ham tilkommende Eng faaer Han i Brøndum Grovs Eng Norden for No 8.

No 8 beholder sin egen Toft, og faaer hans øvrige Eng i Veyle Eng og Brøndum Grov saa langt i Nord, som Han kan tilkomme for eget Sted, og næst Norden for faaer Han ligeledes det Han kan tilkomme for de tilkiøbte 10 Skp 1 1/4 Alb HK.

No 9 beholder sin egen Toft, og faaer hans øvrige Eng Sønden for Hans Agermark i Sønder Siig Enge saa langt til Vester som han kan tilkomme.

No 2 tager al hans Eng paa et Sted, hvad Han ikke faaer i Lodden fra Nordre Side i Stokbroe Eng og Brøndum Grov saa langt i Sønder som Han kan tilkomme. Afbyggeren paa de 4 Skp HK i Vestre Tægt faaer den Ham tilkommende Eng i Jordhale og Stempel Eng. Han faaer ogsaa det Ham tilkommende Fælled af Heeden derved, vesten for Vestertægt.

Strug Eng og det oversblevne fra UdEierne af Tovborg tager den eller de som maatte falde derfor med deres Fælleslodder hvorimod de igien detortere det paa de forhen anførte Steder. Ligeledes forholder det sig med det oversblevne af øster Toft Eng. Det fra Brøndum Kirkes Enge overblevne i Hessel Enge beholder samtlige Beboere til TørveGrøft efter Inddeeling imellem dem selv indbyrtes. Og bliver altsaa forlods aftaget og Udskiftningen uvedkommende.

Fælled angaaende. No 2 tager alt det Ham tilkommende Fælled fra den paa Kortet bestemte Linie fra No 5 Hans ToftHjørne og i Nord 175 Alen og derfra til Vesten ved Stokbroe fra forbemeldte Linie tager Han som meldt alt Hans Fælled i Nord og øster til Nebel og Ølufgaards Marke og i sønden saa langt Han efter Maal og Taxation kan strække hvorved erindres, at den søndre Skiel Linie tager sin Begyndelse ved den sydøsthjørne af Hans Toft. Sønden for denne Linie tager No 8 først det Fælled, Han til det tilkiøbte Hartkorn kan tilkomme, hvortil legges det Stykke af Gaden, som falder Sønden for No 2 Hans Toft. Dernæst tager Han den Deel af Fælled Han for sit i fæste havende Sted kan tilkomme, hvorved erindres at den søndre og vestre Skiel Linie tager sin Begyndelse ved

det NordøstHjørne af No 9 Hans nordre Toft. Dernæst tager No 9 det ham tilkommende Fællede fra forbemeldte Linie og til Vester det Han kan tilkomme, optager Han noget af Fælleden langs Sønder for Hans Eng en proportionert Andeel som kan udgjøre et lige Skiel. Næsteften No 9 tager No 3 sin Fællede, hvorved erindres at den Vestre Linie for denne Linie bliver omtrent midt i Smaae Siig da i Fald No 9 ikke formedelst denne Bestemmelse kan faae sin fulde Andeel paa det anførte Sted Sønden Hans Tofter, tager Han det manglede Sønden for Hans Ager og Eng Lod efter som forhen er meldt.

Næsteften No 3 tager No 1 Hans øvrige Andeel af Fælleden, hvad Han ikke forhen haver faaet Norden for Hans Gaard og vesten for den for No 2 bestemte Linie. Ligeledes tager Han og paa samme Sted den Deel Han for sit tilkøbte HK af Fælleden kan tilkomme,

Den øvrige Heede og Fællede til Vester tager Fæsterne No 4 No 6 og 7 og deeles det imellem disse paa bedste og bequemeste Maade saaledes at en hver kan faae noget af det herude faldende Grønning.

Hoved Vejene saa som: Kirkevejen, Vejen til Skads, og Strandbye bliver uforandert og udbygges med 12 Alen breede. De øvrige fornødne Veje til Lodderne og TørveMoosen eller Hessel Enge udlegges af Landinspecteuren ved Loddernes Afsætning med 12 Alens breede efter Bequemmelighed og saa meget mueligt imellem Lodderne. Til de nyanlagte Vejes Istandsettelse tager enhver Beboer Deel i men Siden vedligeholder hver sin egen Vej. Fælleds LeerGrave udlegges ikke, da der findes Leer over hele Marken.

I Henseende til Agermarkens Udbrug blev vedtaget: at tage 3 Kiærve efter Giøde, og for ikke at komme i Forlegenhed over Bygland paa tilkommende Aar bliver i Aar intet saaet i østre Bierre Agere.

Da dette var for alle Tilstedeværende lydelig oplæst og ingen videre havde derved at erindre: blev hermed Forretningen sluttet og underskrevet i Hygum.